

קריאת ביניים שחר אילן

חוק יסוד: השקית

«ספק אם יש הצעות חוק רבות שנוגעות כל כך לחיי היומיום של כל תושב כמו הצעת חוק שקיות ניילון של ח"כ אבתרינה טרזמן (ישראל ביתנו). בסופו של דבר, כל אזרח בישראל צורך קרוב ל-300 "שקיות גופיה" (שקית ניילון דקות עם ידיים) בשנה, ובסך הכל כולנו צורכים כ-2 מיליארד "שקיות גופיה" כל שנה. בנוסף הראשון של הצעת החוק נאסר כליל על רשתות השיווק לחלק "שקיות גופיה". בנוסף המתוקן, שאושר לפני שבועיים בוועדת הפנים של הכנסת לקריאה ראשונה, נאסר לחלק שקיות ניילון חינם ונקבע שיווצרו או יובאו לישראל רק שקיות מתכלות. אלא שמתברר שהצעת החוק מעוררת שאלות חוקתיות בברור מתחום החופש לייצר שקיות, לחלק אותן בחינם וגם להשתמש בהן בחינם. מה שיוצר את הבעיה החוקתית הוא מחקר של מכון שמואל נאמן בטכניון, שקובע שהבעיה הסביבתית שיוצרת

שקיות הניילון לא גדולה כל כך והתרומה של החוק עשויה להיות זניחה. מתברר שלמרות מספר השקיות הענק, מדובר רק ב-0.2% מהאשפה המוטמנת בישראל. חשוב מכך, על פי המחקר של הטכניון, שבראשו עמדה ד"ר אופירה איילון, רק 5% מהשקיות נלקחת לשימוש מישני מחוץ לבית ומתפורזת בסביבה. גם אם תוגבל צריכת השקיות, לא ברור

**אם רוצים לפגוע
בזכות חוקתית
כמו חופש
העיסוק, יש
צורך שהפגיעה
תהיה מידתית
ולתכלית ראויה**

האם נפסיק לקחת שקיות לפיקניקים ולחוף היום ולהשאיר אותן שם. הערה: 5% מהשקיות הן 100 מיליון ויש הסבורים שגם זה לא מעט.

למה כל זה חשוב מבחינה חוקתית? מכיון שאם רוצים לפגוע בזכות חוקתית כמו חופש העיסוק, יש צורך שהפגיעה תהיה מידתית ולתכלית ראויה. המחקר של הטכניון שם סימן שאלה גדול על התכלית. היועץ המשפטי של ועדת הפנים, עו"ד תומר רוזנר, אמר בריוני הוועדה ש"כאשר מדובר על מטרה שהוא קטן מאוד עדין זניח", הוועדה צריכה לשקול עד כמה יש מקום לפגוע ב"חירויות שמוטטות ברמה חוקתית, קודם כל חופש העיסוק של מי שבוחר לייצר שקיות מהסוג הזה, וחופש הבחירה של הפרט". הוא ציין שלפי המחקר של ד"ר איילון, האנשים שמפורזים שקיות ברשות הרבים כנראה ימשיכו לעשות זאת.

עו"ד רוני טלמור, ממשרד המשפטים, סבורה ששתי הגרסאות של הצעת החוק אינן חוקתיות. לדבריה, "אם בית עסק מוגבל מבחינת מה הוא יכול להציע (אילו שקיות - ש"א), ומצד שני כופים עליו להציע דברים אחרים ומטילים עליו חובה לגבות איזשהו מחיר - יש כאן פגיעה. זאת לא פגיעה שהיא כמו איסור מוחלט (למכור - ש"א), אבל זאת פגיעה רחבה בכל בית עסק. השאלה היא מה משיגים בזה. לדעתנו, ההצדקה החוקתית לחוק עדיין לא מספקת".

יו"ר הוועדה, ח"כ אופיר פינס, ציין בתגובה שעו"ד רוזנר דווקא סבור שהנוסח החדש עונה לבעיה החוקתית. לדבריו, ככל מקרה אפשר יהיה לערוך שינויים נוספים בהצעת החוק בין הקריאה הראשונה לקריאה השנייה והשלישית. טלמור ציינה שיכול להיות שצריך להגיע לפתרון וולונטרי, כמו מתקני האיסוף של בקבוקי הליטר חצי. רוזנר ציין שלפני שהועבר החוק שעוסק בסילוק ומיחזור צמיגים בכנסת, נערך ניסיון, שנכשל, להגיע להסכמה וולונטרית. הוא הציע לערוך ניסיון כזה גם בנושא השקיות. פינס הבהיר בתגובה ש"אם עד הקריאה השנייה והשלישית היצרנים והמשווקים יפעילו מכניזם שעונה על רוח החוק, ייתכן מאוד שנסקול לייתר את החוק".